

KENYA

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	6
3. DIŞ TİCARET	9
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	14
5. TÜRKİYE İLE TİCARET	15
EKLER:	17

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kenya Cumhuriyeti
Nüfus	52,44 milyon (IMF-Ekim 2024 tahmini)
Resmi Dil	Swahilice, İngilizce
Yüzölçümü	580.367 km ²
Başkent	Nairobi
Başlıca Şehirleri	Kiambu, Nakuru, Mombasa
Yönetim Şekli	Demokratik Cumhuriyet
Devlet Başkanı	William RUTO
Para Birimi	Kenya Şilini (1 Kenya Şilini: 100 Sent)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

EAC (Doğu Afrika Topluluğu), COMESA (Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı), IGAD, NEPAD, Afrika Birliği, BM, AfDB, ACP, ILO, IMO, WHO, WTO, FAO, IAEA, UNAMID UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNMIS, UNWTO, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRC, IMF, IMSO, UPU, Interpol, IOC, IPU, WCO, ISO, WIPO, ITSO, ITU, WMO, ITUC, MIGA, MONUSCO, NAM, OPCW, Commonwealth, Bağlantısızlar Hareketi, G77.

Coğrafi Konum

Kenya; kuzeyde Etiyopya, kuzeybatıda Sudan, batıda Uganda, güneyde Tanzanya ve kuzeydoğuda Somali ile komşudur. Afrika'nın doğu sahilinde, kıtaya giriş kapısı niteliğindedir. Bir liman kenti olan Mombasa, Doğu Afrika'nın en önemli limanlarından birisidir. Komşuları ve sınır uzunlukları şöyledir: Etiyopya 861 km, Somali 682 km, Sudan 232 km, Tanzanya 769 km ve Uganda 933 km. Doğusundan Hint Okyanusu ile denize çıkışı vardır.

Ülkede tropik iklim hakimdir. Sıcaklık değerleri rakıma bağlı olarak değişiklik göstermekle birlikte, kıyı kesimleri sıcak ve rutubetli, 20°C-32°C arasında iken, deniz seviyesinden yükselen bölgelerde sıcaklık düşmektedir. Kuzey kesimi kurak olan ülkenin diğer bölgeleri ortalamanın üzerinde yağış almaktadır. Nairobi 1.820 metre rakıma sahiptir. Kentte yıl içindeki en sıcak ay Şubat ayıdır(13-28 °C); en soğuk ay ise Temmuz ayıdır (11-23 °C).

Siyasi ve İdari Yapı

Bağımsızlığını 12 Aralık 1963 yılında İngilizlerden almıştır. 1991'de çok partili sisteme geri dönülmesinden bu yana seçimler muntazaman yapılmaktadır. Başkanlık sistemiyle yönetilmekte olan Kenya, üniter bir devlet yapısına sahiptir. Cumhurbaşkanı doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Cumhurbaşkanı; Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakanlardan ("Kabine Sekreteri") oluşan Kabinenin başı, Silahlı Kuvvetlerin Komutanı ve Milli Güvenlik Konseyi'nin başkanıdır.

Beş yılda bir seçilen Cumhurbaşkanı, en fazla iki dönem görev yapabilmektedir.

İki kanatlı yapıya sahip olan Kenya Parlamentosu 349 üyeli Ulusal Meclis'ten ve 67 üyeli Senato'dan oluşmaktadır.

2022 yılı Ağustos ayında gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı seçimini oyların %50,49'unu alan William Ruto kazanmıştır. Bir sonraki parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimleri 2027 yılında gerçekleştirilecektir.

Nüfus ve İstihdam

Kenya, 20. yüzyılın ortalarında yüksek doğum oranları ve azalan ölüm oranları nedeni ile dramatik olarak artan bir nüfus sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Ülkede nüfus artış hızının yavaşlamasında aile planlaması kampanyaları başarılı olmuştur. Ancak, 1999 yılında ulusal felaket olarak ilan edilen HIV/AIDS de önemli etki yapmıştır. HIV/AIDS nedeni ile beklenen yaşam süresi, yeni doğan ölüm oranları, nüfus artış hızı, nüfusun yaş ve cinsiyete göre dağılım verileri olumsuz etkilenmektedir. Bununla beraber, Kenya Sahra Altı Afrika'da hastalıkla savaşta en başarılı ülkelerden biri olmuştur. Ülke, dışarıdan göç ve mülteci de almaktadır.

Ülkeye 2017 yılında 300.000'den fazla Somalili mülteci sığınmıştır.

Nüfus artış hızı 2023 yılında %1,97'dir.

IMF verilerine göre 2024 yılında 52,44 milyon kişi ile dünyada 28. sırada yer alan Kenya nüfusunun 2029 yılında 57,04 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir.

Kenya'nın nüfusu büyük ölçüde merkezde ve tarım bakımından daha verimli alanları kapsayan batı bölgelerde yoğunlaşmıştır. Batıdaki Victoria gölü kıyıları, başkent Nairobi ve güneydoğudaki Hint okyanusu kıyıları nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu bölgelerdir.

Başkent Nairobi, barındırdığı 7 milyon nüfusla en kalabalık kenttir. Mombasa, 1,2 milyon nüfusu ile nüfus büyüklüğü bakımından ikinci büyük kenttir. Nakuru (0,6 milyon), Ruiru (0,5 milyon) diğer önemli kentlerdir.

Nüfus yoğunluğu kilometrekare başına 93,13 kişidir.

Ülkedeki en önemli gündem konusu işsizliktir. ILO verilerine göre 2024 yılında işsizlik 25 yaş üzerinde tahmini olarak %4,1'dir. 15-24 yaş aralığında ise 2024 yılı tahmini işsizlik oranı %12,4'tür.

Kenya'da çok çeşitli kabileler mevcut olup, bunların en önemlileri şunlardır: Kikuyu (%22), Luhya (%14), Luo (%13), Kalenjin (%12) ve diğer (%39).

Ülke nüfusunun %84,5'i Hristiyan (çoğunluğu Protestan), %10,5'i Müslüman'dır. Nüfusun geri kalanı Hinduizm, yerel inanışlar ve diğer inanışlara mensuptur.

Nüfusun %59,87'si 15-64 yaş aralığındadır. 0-14 yaş grubu nüfusun %37,22'sini, 65+ yaş grubu nüfusun %2,91'ini oluşturmaktadır.

Doğurganlık oranı 2022 yılı itibarı ile 3,3'tür.

Beklenen yaşam süresi 2022 yılı itibarı ile ortalama 62,06'dır. (Kadınlarda 64,69, erkeklerde 59,58)

Ülkede İngilizce dil yeterliliği yüksek düzeydedir. Education First İngilizce Yeterlik Endeksine göre Kenya, İngilizce yeterlik bakımından dünyada 112 ülke arasında 21. sıradadır.

2024 yılı Ocak ayı itibarı ile ülkede internet kullanıcılarının sayısı 22,71 milyondur.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Kenya'nın maden kaynakları sınırlı olmakla birlikte, zengin bir tarımsal alt yapıya ve turizm için önemli olan vahşi yaşam alanlarına sahiptir. Ancak ülke son otuz yıldır ormanlarının azalması, toprak erozyonu ve endüstriyel kirlenme sorunları ile karşı karşıyadır. Önümüzdeki yıllarda en önemli problemlerden biri su kaynaklarındaki azalma olacaktır.

Ülke, 2012 yılında Turkana Gölünde petrol rezervlerinin bulunmasından sonra 2019 yılında petrol ihraç etmeye başlamıştır.

Mombasa'nın 40 km güneyinde yer alan Kwale bölgesinde mineral kum madeni bulunmaktadır. Madende ilmenit, rutil ve zirkon çıkarımı yapılmaktadır.

Ormanların aşırı kullanımı ülkenin kereste kaynaklarını son otuz yılda yarı yarıya azaltmıştır. Mevcut arazilerin tarıma ve diğer ekonomik faaliyetlere tahsis edilmesi ülkenin geniş biyolojik çeşitliliğini azaltmaktadır.

Su kaynakları da aşırı kullanım nedeniyle her geçen gün azalmaktadır. Ormanlar bakımından zengin durumda bulunan Kenya, 35 binden fazla hayvan türüne de ev sahipliği yapmaktadır.

2020 yılı göstergelerine göre Kenya karbon emisyonu ile dünyada 89. sıradadır. Kişi başına düşen karbon emisyonu bakımından ise dünyada 139. sıradadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	114,7	108,8	116,3	116,7	118,6	124,6	133,2	142,7
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	4,9	5,6	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	2.266	2.110	2.218	2.187	2.185	2.258	2.374	2.502
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	7,6	7,7	5,1	5,2	5,1	5,1	5,0	5,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-5,0	-4,0	-4,1	-4,1	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Nüfus (milyon)	50,64	51,54	52,44	53,35	54,27	55,19	56,11	57,04
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	67,8	73,1	69,9	72,4	71,9	70,2	68,0	66,1

*Tahmin

Kaynak: IMF-Ekim 2024

Kenya, Doğu Afrika'daki en büyük, Sahraaltı Afrika'daki dördüncü büyük ekonomidir. Ülke, bölge içi rekabet ile karşı karşıyadır. Bu rekabet, son yıllarda önemli ölçüde ekonomik büyüme gösteren Uganda ile piyasa ekonomisi yolunda ekonomik reformlara imza atan Tanzanya'dan kaynaklanmaktadır.

Afrika'nın doğu sahilinde, kıtaya bir giriş kapısı (Mombasa limanı üzerinden) niteliğinde bir pazar olan Kenya, bir tarım ve turizm ekonomisidir. Ülkenin orta ölçekli bir imalat sanayii bulunmaktadır. Tarımın ekonomideki önemli rolü nedeni ile kötü giden hava koşullarının ülke ekonomisi üzerinde doğrudan etkisi olmaktadır. Kenya, dünyanın üçüncü büyük çay üreticisidir.

1963 yılında İngiltere'den bağımsızlığını ilan ettiğinden bu yana serbest piyasa prensiplerine bağlı olan Kenya, DTÖ'ye kuruluşundan itibaren üyedir. Ülke, ithalata bağımlıdır. Kenya, Doğu Afrika Ticaret Birliği'ne (Tanzanya, Uganda, Güney Sudan, Burundi) üyedir. Ayrıca Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı-COMESA üyesidir. COMESA üyeliği, 21 Afrika ülkesi ile gümrük vergisiz ticaret anlamına gelmektedir.

Kenya, 2024 yılı itibarı ile 196 ülke arasında dünyanın 66. büyük ekonomisidir. IMF verilerine göre 2024 yılında cari fiyatlara göre 116,3 milyar dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nın 2025 yılında 116,7 milyar dolar olması beklenmektedir.

Ülke, 2024 yılında cari fiyatlara göre 2.218 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 150. sırada yer almaktadır.

2024 yılında sabit fiyatlara göre %5 oranında artması beklenen GSYİH'nın, 2025 yılında da %5 oranında artacağı tahmin edilmektedir. 2024 yılında tarımsal üretimin iyi giden yağışlar sayesinde olumlu seyretmesi GSYİH artış hızına olumlu yansımıştır. Tarımsal üretimde

yavaşlama ve 2024 yılı ortasında gerçekleşen protestoların olumsuz yansımaları ve yüksek faiz oranları nedeni ile büyümenin beklenenden düşük gerçekleşmesi riski bulunmaktadır. 2025 yılında parasal gevşeme ve reformlar büyümeye olumlu etki edecektir.

Ülkenin başlıca ithal ürünleri olan gıda, gübre ve yakıt fiyatlarında Ukrayna-Rusya savaşı nedeniyle meydana gelen artış ve döviz kurlarının yükselmesi Kenya'da enflasyonu artırmıştır. Ortalama yıllık enflasyon 2023 yılında %7,7'ye yükselmiştir. Tüketici fiyat endeksinin en önemli bileşeni olan gıda fiyatlarında yükseliş, 2024 yılında doğu Afrika'da tarımsal üretimin iyi giden hava koşullarına bağlı olarak artması nedeni ile yavaşlamıştır. Küresel petrol fiyatlarındaki küçük düşüş, şilingin değer kaybındaki yavaşlama da 2024 yılında enflasyonu yavaşlatacaktır. 2024 yılında %5,1 olması beklenen tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının, 2025 yılında %5,2 olacağı tahmin edilmektedir.

Kenya, IMF ve Dünya Bankası'ndan destek almaya devam etmektedir.

2021 yılında başlayan ve devam etmekte olan IMF programı ekonomik reformları destekleyecek, verimliliği ve yatırımcı güvenini artıracaktır. Yeni özelleştirme yasası ile belirlenen kamu işletmelerinin satışı düzene konulacak ve kamu sektörünün ekonomide yüksek seviyedeki varlığı azalacaktır. Söz konusu yeni özelleştirme yasası kapsamındaki satışların yavaş olmakla birlikte gerçekleştirilmesi beklenmektedir. IMF programının 2025 yılı Nisan ayında sona ermesi öngörülmektedir.

2024 yılında %4,1 oranında açık vereceği tahmin edilen cari işlemler dengesinin GSYİH'ya oranının, 2025 yılında da %4,1 oranında açık vermesi beklenmektedir.

2024 yılında %69,9 olacağı tahmin edilen devletin genel net borcunun GSYİH'ya oranının, 2025 yılında %72,4 olması beklenmektedir.

Turizm, lojistik ve yurtdışı işçi gelirleri önemli bir gelir kaynağıdır. Ülkedeki işgücünün önemli bir bölümü kayıt dışı ve günlük işlerde çalışmaktadır. Turizmin GSYİH'daki payı yaklaşık %10'dur.

Tarımın istihdamda önemli rolü vardır. Kenya'nın verimli tarım alanları ülkenin orta ve batı kısmında yer almaktadır. Hayvancılık ise ülkenin yarı kurak kuzey ve doğu bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Ülkenin geleneksel tarım ihraç ürünleri siyah çay, kesme çiçek (başta güller), kahve, fasulye, avokado armudu, makadamyaya cevizidir.

Ülkenin ekonomik yapısında hizmetlerin payının diğer bölge ülkelerine kıyasla yüksek olmasında, diğer Afrika ülkelerinin tersine doğal zenginlikleri arasında madenlerden ziyade verimli toprakların bulunması ve turizm sektörünün canlı olması önemli rol oynamaktadır. Hizmetler sektöründe iletişim, bankacılık ve turizm sektörleri ön plana çıkmaktadır. Ticaret ve taşımacılık da yine hizmetler sektörüne katkı sağlayan önemli alt sektörlerdir.

Ülkede geniş bant internet ve e-ticaret platformlarının yaygınlaşması ve mobil para platformlarının teşvik ettiği finansal katılımın artması ticaret fırsatları yaratmaktadır.

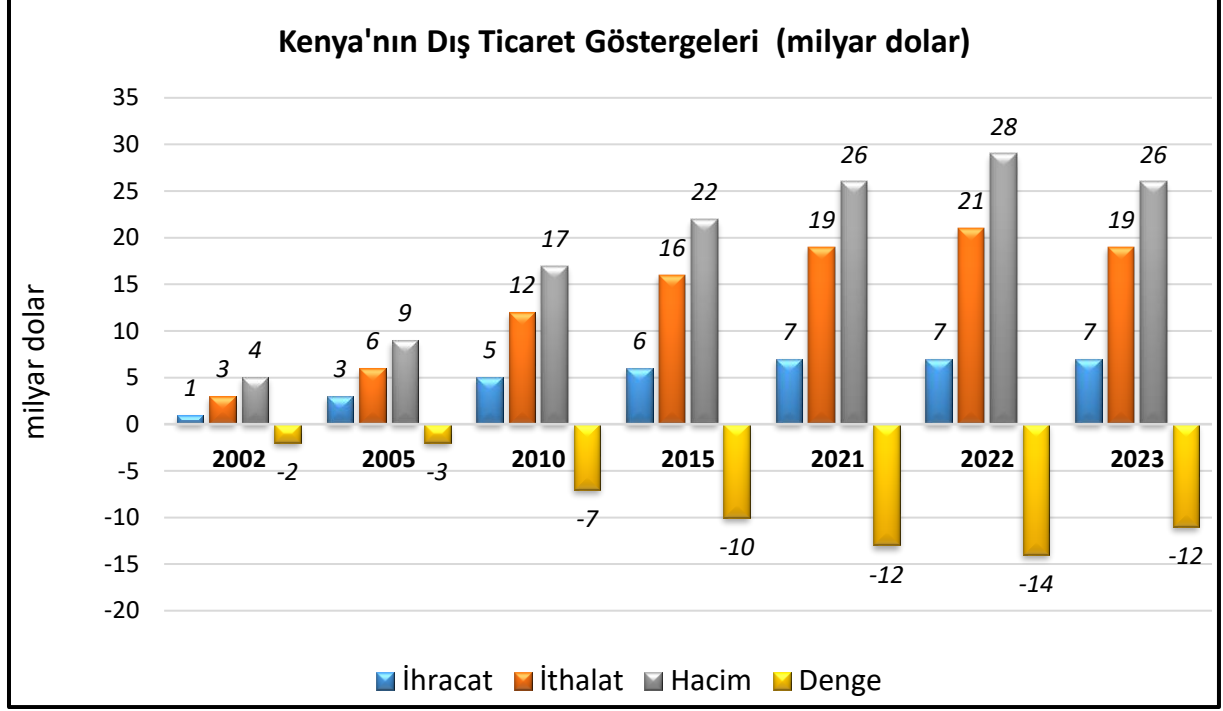
Sanayileşme ülkenin önemli hedeflerinden birisi olmakla birlikte, bağımsızlığın kazanılmasından bugüne dek bu alanda önemli bir ilerleme sağlanamamıştır. Sanayi sektörü üç büyük kent olan Nairobi, Mombasa ve Kisumu'da yoğunlaşmıştır. İmalat sanayinde değirmencilik, bira üretimi, süt ve şeker rafinasyonu gibi gıda işleme sanayi ön plandadır. Kenya, Mombasa'da rafineri yoluyla petrol ürünleri üretmekte olup, önemli bir çimento üretim kapasitesine de sahiptir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

2023 yılında ülkenin ihracatı 7,2 milyar dolar (önceki yıla göre %2,4 azalış) tutarındadır. Ülkenin ithalatı 2023 yılında 18,7 milyar dolara (%11,5 azalış) gerilemiştir. Kenya, 2023 yılı itibarı ile dünya ihracatında 112., dünya ithalatında 85. sıradadır. Dış ticaretinde 2023 yılında 12 milyar dolarlık açık bulunmaktadır. DıŐa bağımlı bir dış ticaret yapısı bulunmaktadır. Dış ticaretinde düzenli açık vermektedir.

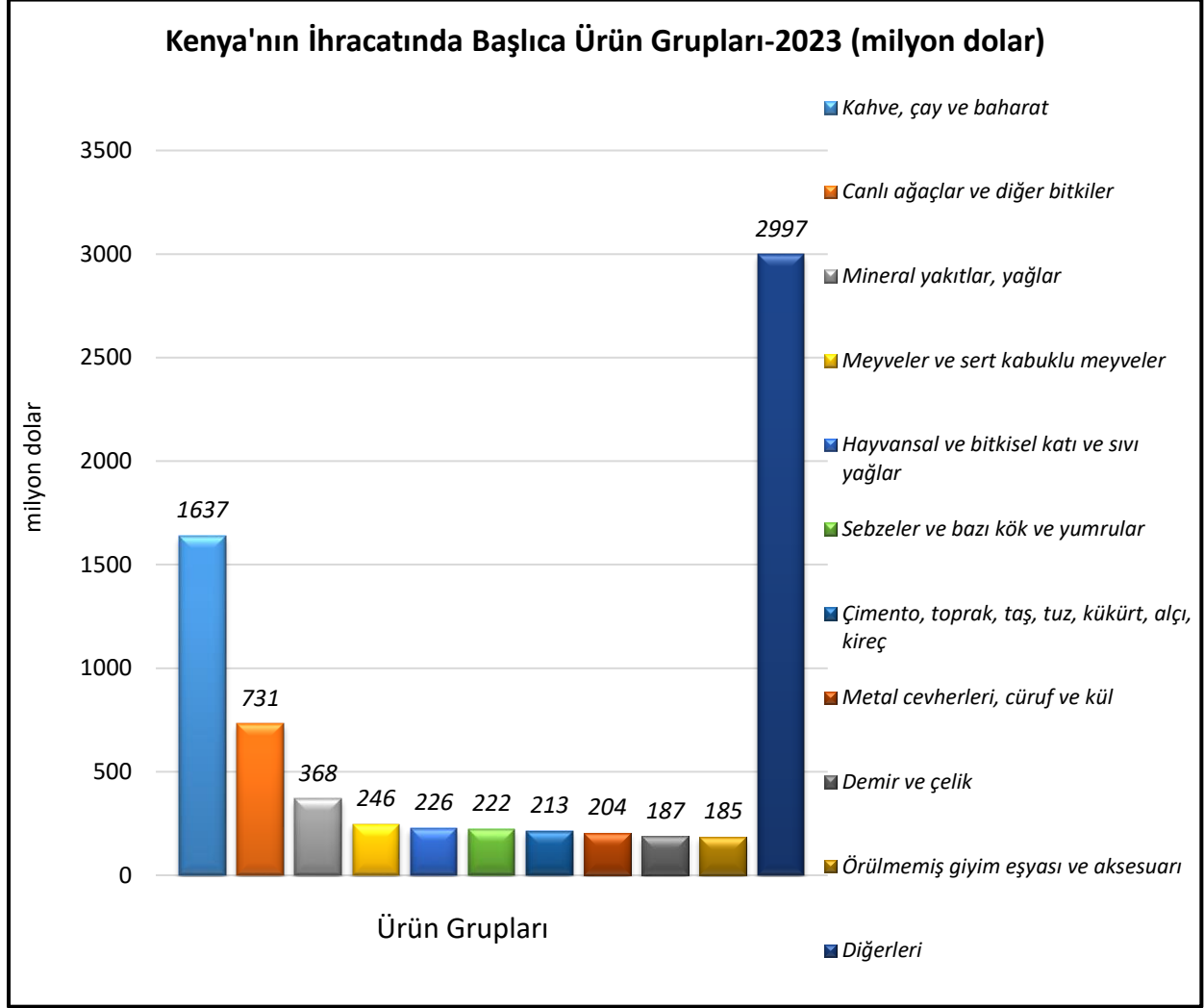
Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürün grupları sırasıyla kahve, çay, kesme çiçek, mineral yakıtlar, yağlar, meyveler ve sert kabuklu meyveler, hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, sebzeler ve bazı kök ve yumrular, çimento, toprak, taş, tuz, kükürt, alçı, kireç, metal cevherleri, cüruf ve kül, demir ve çelik, örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarıdır. 2023 yılı itibarı ile Kenya, dünya çay ihracatında %18,5 pay ile 2., dünya kesme çiçek ihracatında ise %6,3 pay ile 4. sıradadır.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürün grupları sırasıyla mineral yakıtlar, yağlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, hububat, hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, elektrikli makina ve cihazlar, motorlu kara taşıtları, demir ve çelik, plastikler ve mamulleri, eczacılık ürünleri, gübrelerdir.

Ülke, Tanzanya, Uganda, Ruanda, Güney Sudan ve Burundi ile birlikte Doğu Afrika Birliği'ne üyedir. Doğu Afrika Birliği ortak gümrük tarifesi uygulamaktadır. Ayrıca 21 Afrika ülkesi ile gümrük vergisiz ticaret olanağı sağlayan Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı-COMESA üyesidir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

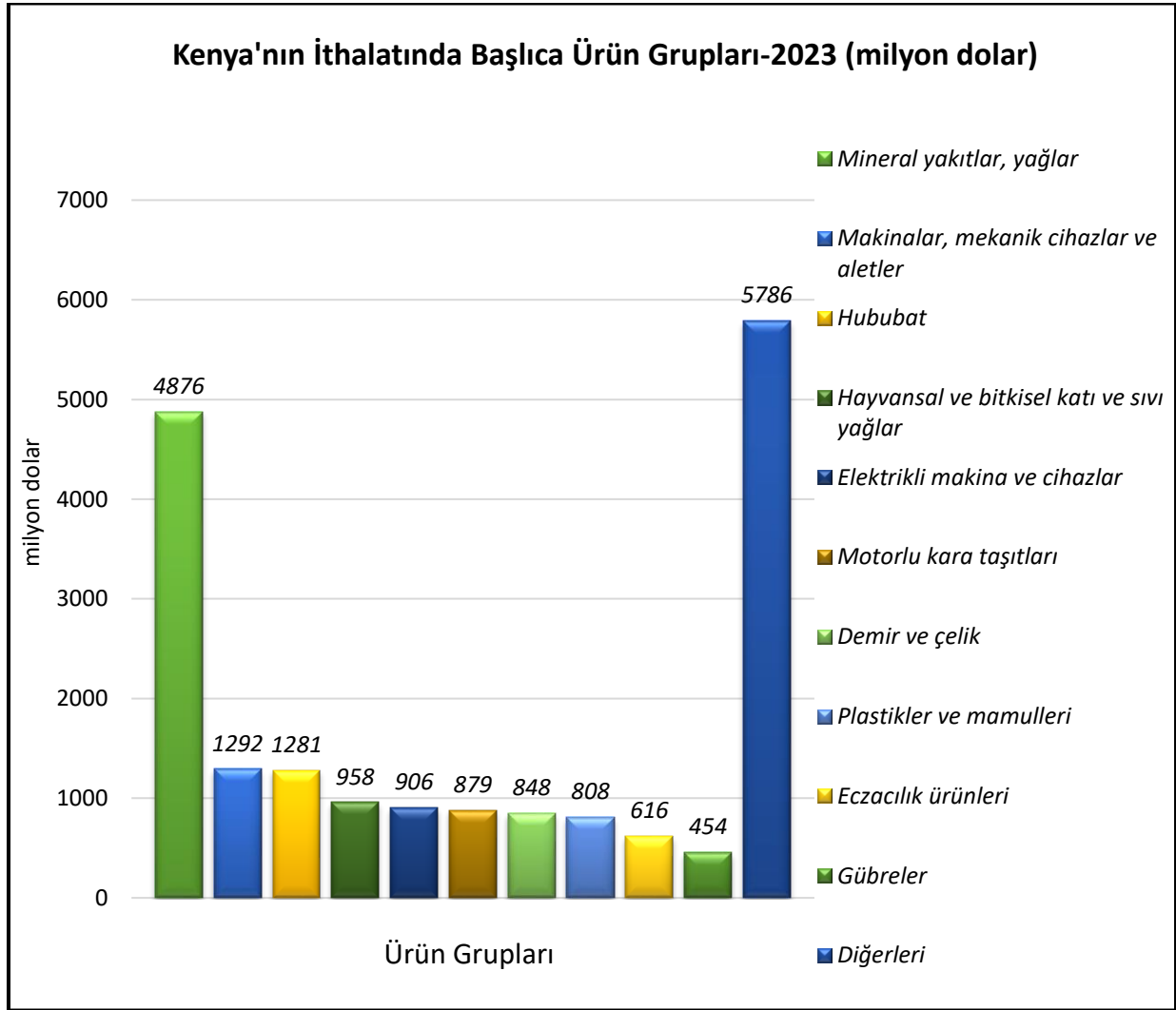
İhracat

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

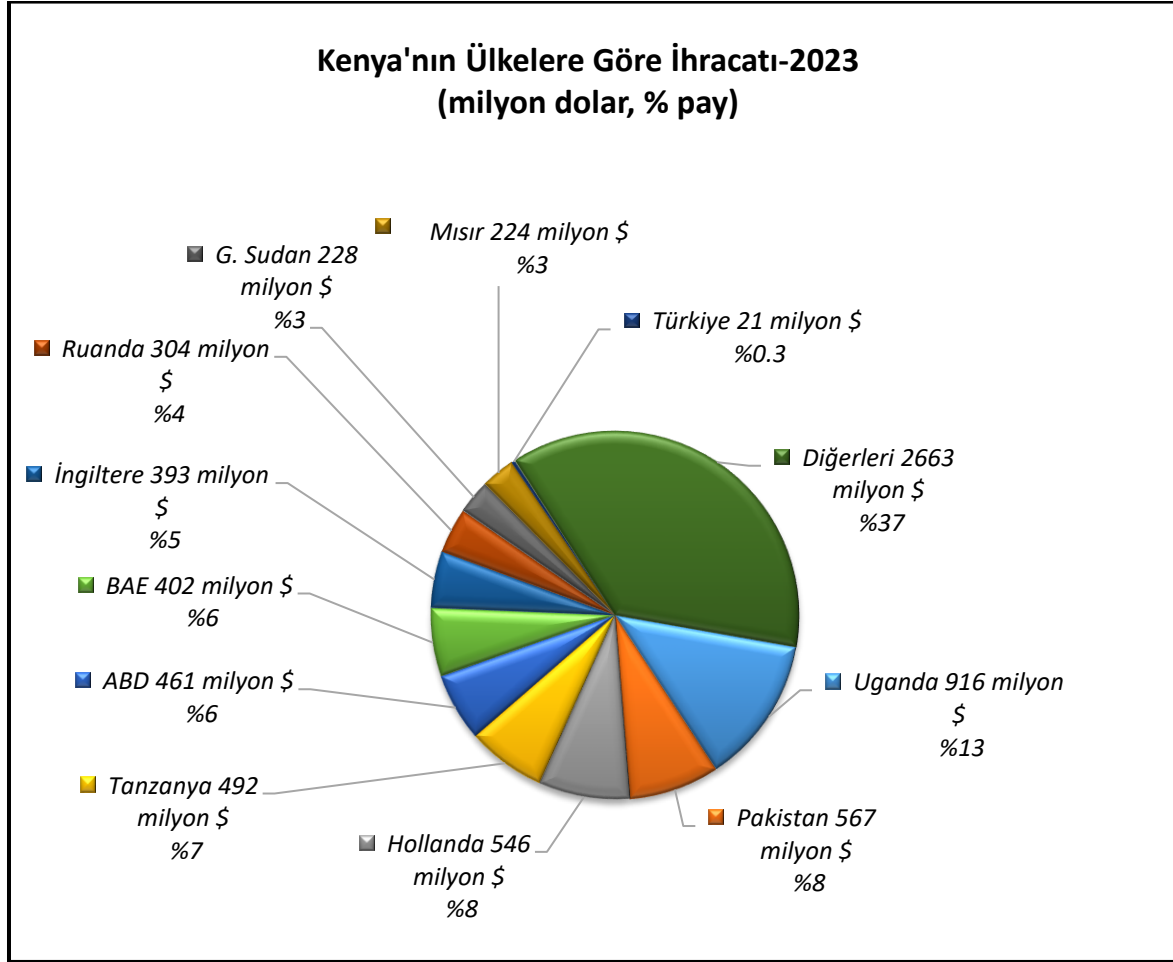

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

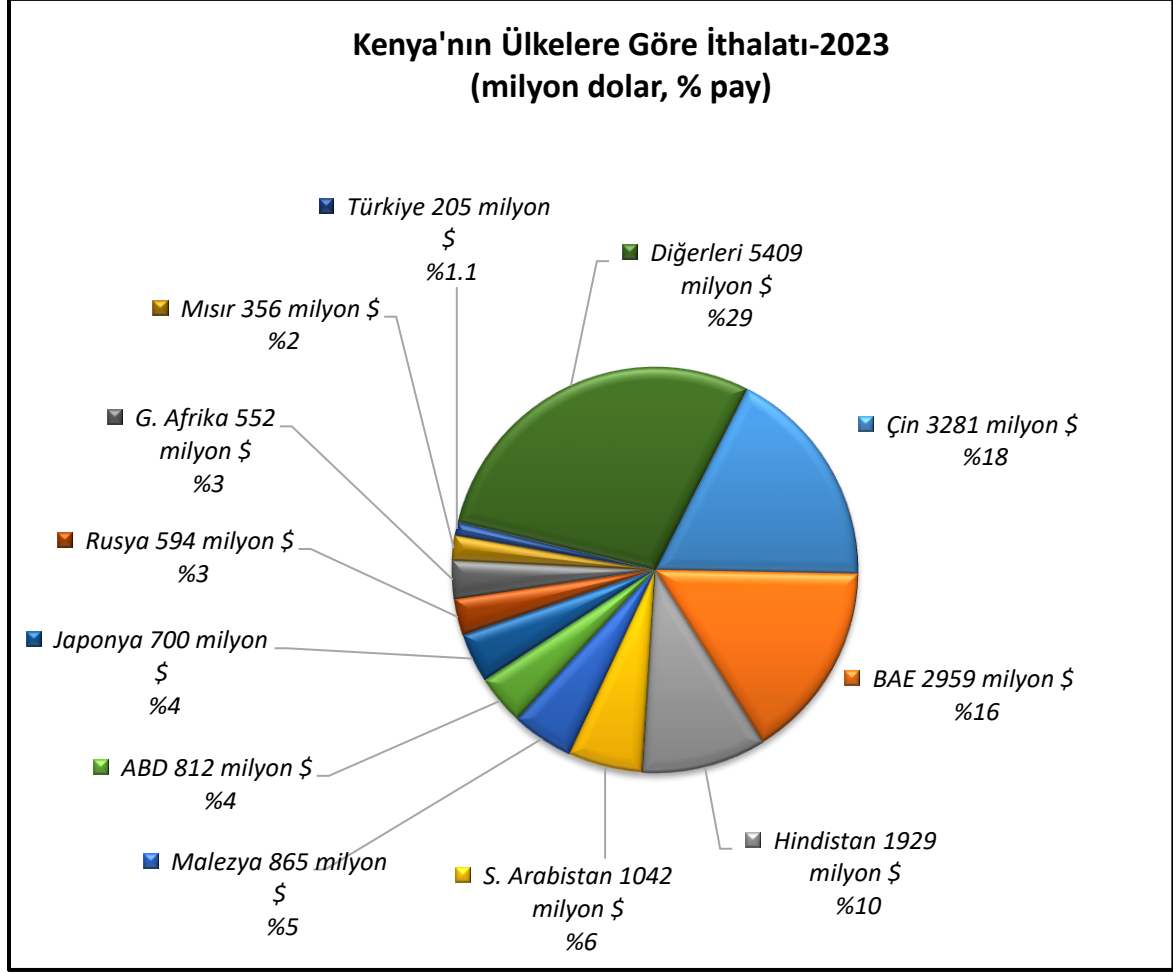
İhracat

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Kenya, jeo-stratejik bir coğrafi konuma sahiptir. Ülke, Doğu Afrika'ya açılım sağlamaktadır. Kenya, Doğu Afrika bölgesinin finans, iletişim ve ulaşım merkezidir. Birçok uluslararası şirket kendilerine bölgesel merkez olarak Kenya'yı seçmiştir. Kenya'da çok sayıda yabancı yatırımcıdan oluşan bir özel sektör mevcuttur.

Kenya, yabancı yatırımcılar için Tanzanya ve Uganda tarafından kurulan ve 110 milyon tüketiciye sahip Doğu Afrika Birliği Pazarına ve 400 milyon tüketiciye sahip Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarına (COMESA) giriş imkanı sağlamaktadır.

Kenya, bağımsızlığını kazandığı zamandan (1963) beri, serbest piyasa prensiplerine sadık kalmış, çevre ülkelerde yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik krizlere rağmen bölgesinde bir istikrar unsuru olmuştur. 1990'lardan beri yatırım ortamının iyileştirilmesi, üretimin ve ihracatın artırılması amacıyla aşğıda belirtilen önlemler alınmıştır.

2005 Ocak ayında yürürlüğe giren Yatırımların Korunmasına İlişkin Kanun'a göre; Kenya Hükümeti, yatırımların kolaylaştırılması ve teşviki amacıyla, iş kurmak için gerekli izinlerin alınmasında yatırımcılara kolaylık sağlamaktadır.

Yatırım ve ticaretin gelişmesinin önündeki engeller kaldırılarak ekonomi liberalleştirilmiş, döviz kontrolleri, ithalat ihracat izinleri ve para transferine uygulanan kısıtlamalara son verilmiştir. Hükümetin öncelikleri yatırımların ve ticaretin canlandırılması, yolsuzlukla mücadele, altyapı yatırımı, eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi şeklindedir.

Yatırımların Korunmasına İlişkin Kanun'a göre; yabancı yatırımcılar ülke dışına kar transferi yapmakta serbesttir. 1993 yılından beri dalgalı döviz kuru sistemi uygulanmakta olup, döviz işlemleri ticari bankalar ve döviz büroları aracılığı ile serbestçe yapılabilmektedir.

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

UNCTAD verilerine göre Kenya, 2023 yılında 1,5 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 85. sıradadır. 2023 yılı itibarıyla ülkedeki doğrudan yabancı yatırım stoku ise 11,2 milyar dolardır.

Kenya'nın ülke dışındaki doğrudan yatırım stoku 2023 yılı itibarı ile 3,26 milyar dolardır.

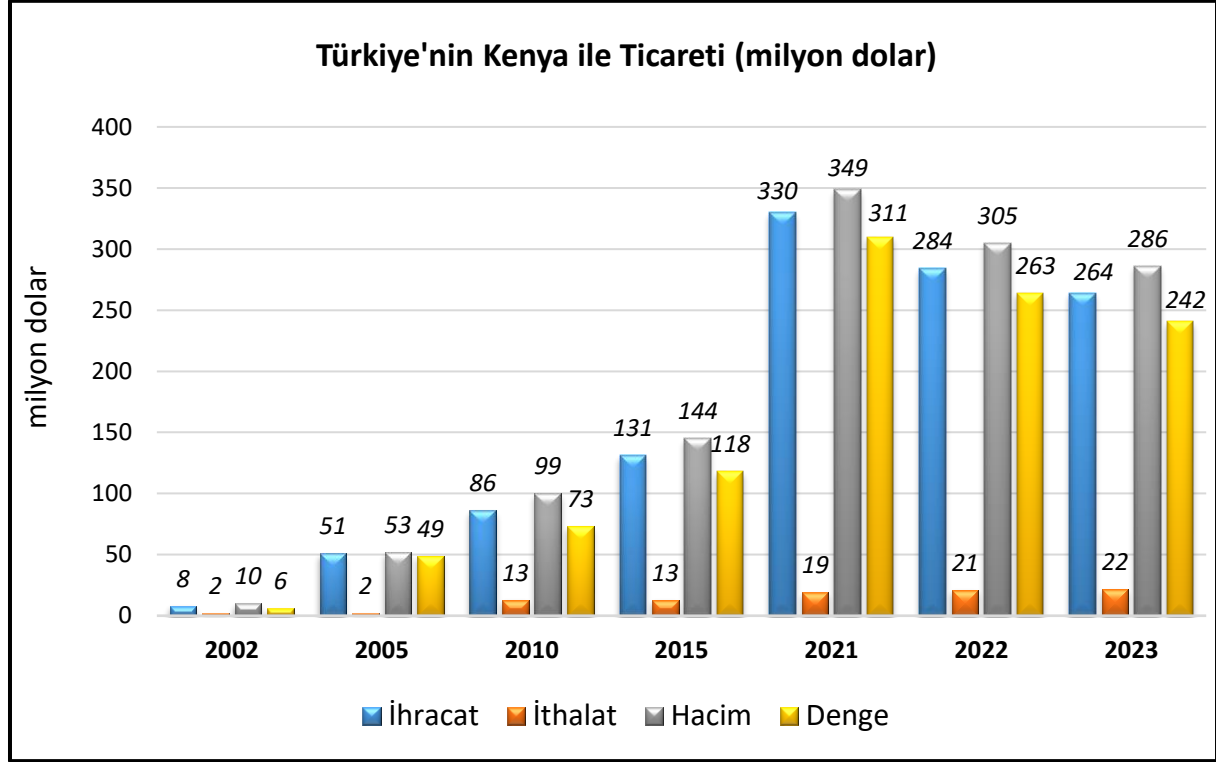
Serbest Bölgeler

Kenya, ekonomisini 2030 yılına kadar sanayileşmiş, orta gelirli bir ekonomiye dönüştürmeyi hedeflemektedir. Bu amaçla, Özel Ekonomik Bölgeler oluşturulmuştur. Üreticilere uygun bir ortam sağlayan ve çeşitli kolaylıklar sağlayan bir diğer oluşum da İhracata Yönelik Üretim Bölgeleri (Export Processing Zones-EPS)'dir. Bu bölgelerde faaliyet gösteren ve ihracata dönük üretim yapan işletmelere; çeşitli vergi muafiyetleri ve yatırım teşvikleri sağlanmaktadır. Halihazırda Nairobi, Voi, Athi Nehri, Kerio Vadisi, Mombasa ve Kilifi'de bulunda 40 bölge bulunmaktadır. Söz konusu bölgeler hakkında bilgiye (<https://epzakenya.com/>) linkinden erişilebilmektedir.

5. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

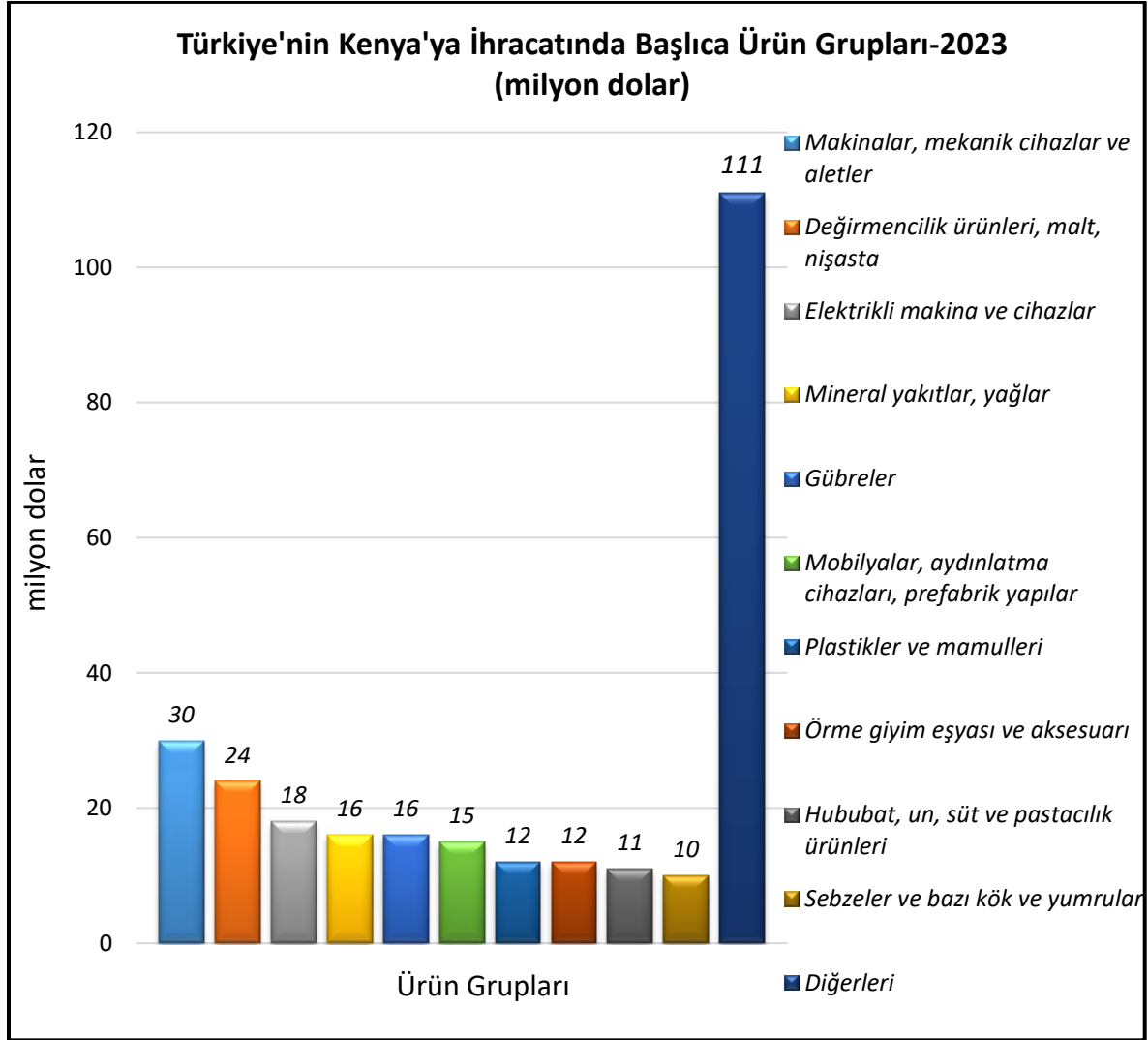
Türkiye-Kenya Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

2023 yılında ülkeye ihracatımız bir önceki yıla göre %7,2 azalarak 264 milyon dolar olmuştur. 2023 yılında Kenya, toplam ihracatımızdaki %0,1 payı ile 95. sıradadır. 2023 yılında ülkeden ithalatımız bir önceki yıla göre %8,9 artarak 22 milyon dolara ulaşmıştır. 2023 yılında toplam ithalatımızdaki payı %0,01 olan Kenya, ithalatımızda 122. sıradadır. 2023 yılında Kenya ile ticarete Türkiye'nin 242 milyon dolar dış ticaret fazlası verdiği gözlenmektedir.

Türkiye'nin Kenya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

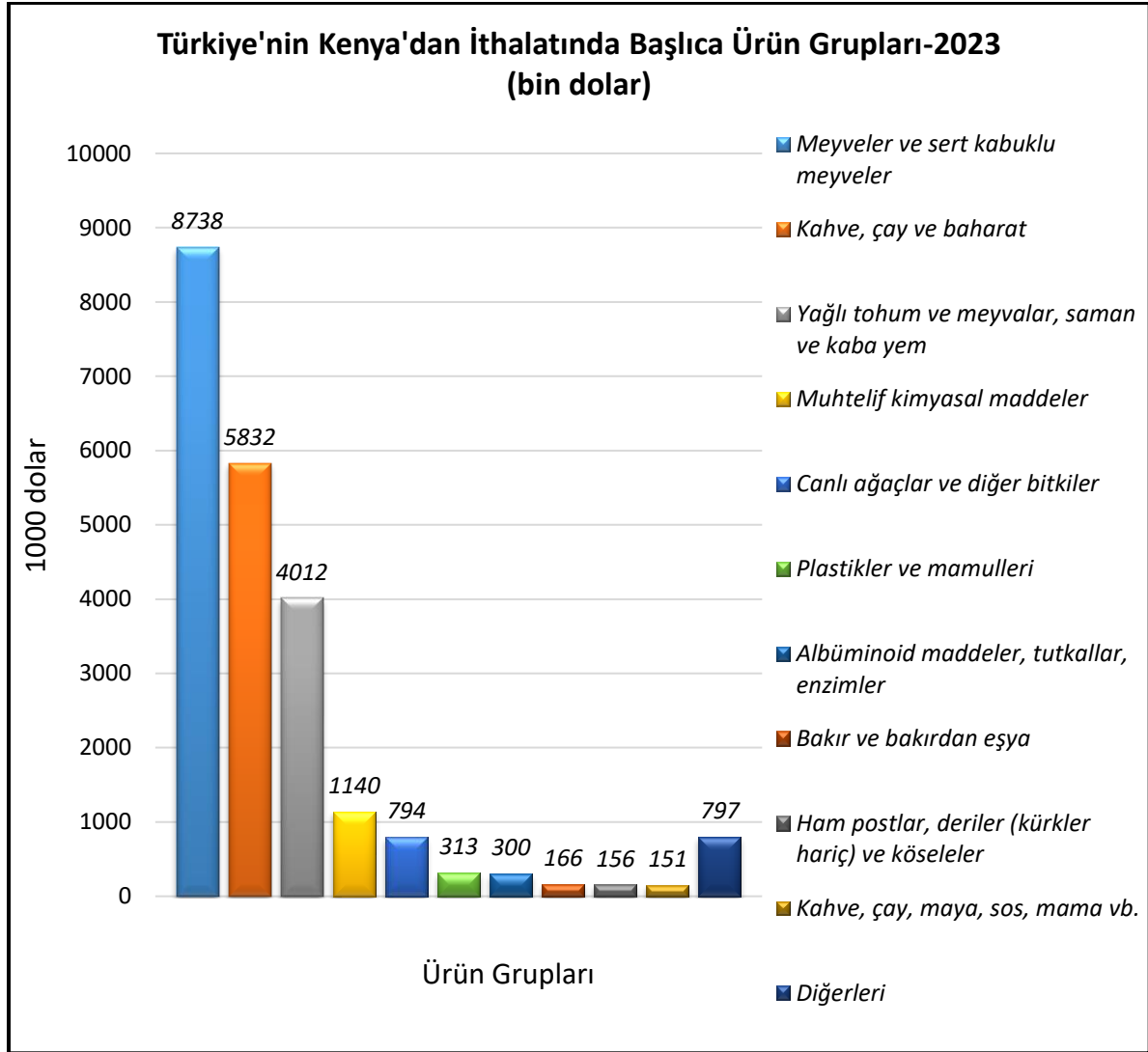

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Kenya'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Yatırım İlişkileri

TCMB verilerine göre Türkiye'nin 2023 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 58 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Kenya 9 milyon dolar ile 70. sıradadır.

EKLER:**EK-1: Kenya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			6 742 108	7 390 793	7 216 731	100,0	-2,4
1.	0902	Çay	1 192 908	1 385 714	1 354 218	18,8	-2,3
2.	0603	Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun kesme çiçek ve çiçek tomurcukları	725 543	628 574	667 533	9,2	6,2
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	273 703	424 440	358 405	5,0	-15,6
4.	0901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	247 987	326 714	260 983	3,6	-20,1
5.	0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	175 286	166 899	187 535	2,6	12,4
6.	2523	Çimento	105 829	106 738	158 723	2,2	48,7
7.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	127 474	141 121	157 294	2,2	11,5
8.	2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri	192 415	249 547	146 168	2,0	-41,4
9.	0204	Koyun ve keçi etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	64 962	84 953	123 664	1,7	45,6
10.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	126 448	141 750	120 993	1,7	-14,6
11.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	129 313	190 647	107 979	1,5	-43,4
12.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	111 141	112 980	101 673	1,4	-10
13.	3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	96 712	98 346	97 501	1,4	-0,9
14.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	86 567	59 085	93 606	1,3	58,4
15.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	88 796	89 986	85 835	1,2	-4,6

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

EK-2: Kenya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			19 288 258	21 127 751	18 705 398	100,0	-11,5
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 058 707	5 073 229	4 356 019	23,3	-14,1
2.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	990 786	1 084 289	838 932	4,5	-22,6
3.	1001	Buğday ve mahlut	567 612	660 552	670 931	3,6	1,6
4.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	615 844	570 471	452 130	2,4	-20,7
5.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	473 237	520 582	451 133	2,4	-13,3
6.	1006	Pirinç	283 030	290 979	392 414	2,1	34,9
7.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	236 484	203 441	391 059	2,1	92,2
8.	8703	Otomobiller	484 379	429 610	381 394	2	-11,2
9.	3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	240 592	252 846	274 093	1,5	8,4
10.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	236 984	247 788	240 948	1,3	-2,8
11.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	300 842	279 353	220 001	1,2	-21,2
12.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	254 312	250 635	205 948	1,1	-17,8
13.	6309	Kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşya	172 676	169 438	188 428	1	11,2
14.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	78 103	97 675	175 114	0,9	79,3
15.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	357 439	370 626	168 453	0,9	-54,5

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

EK-3: Kenya'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		6 742 108	7 390 793	7 216 731	100,0	-2,4
1.	Uganda	827 360	822 915	916 078	12,7	11,3
2.	Pakistan	485 039	544 272	566 747	7,9	4,1
3.	Hollanda	562 514	591 234	545 846	7,6	-7,7
4.	Tanzanya	406 635	484 305	492 198	6,8	1,6
5.	ABD	543 351	679 333	461 447	6,4	-32,1
6.	BAE	315 268	373 679	401 572	5,6	7,5
7.	İngiltere	450 997	378 289	392 664	5,4	3,8
8.	Ruanda	275 975	341 640	304 084	4,2	-11,0
9.	G. Sudan	155 445	199 019	228 112	3,2	14,6
10.	Mısır	193 156	227 178	224 150	3,1	-1,3
11.	Çin	199 720	233 838	207 922	2,9	-11,1
12.	D. Kongo	223 061	151 174	189 902	2,6	25,6
13.	Somali	122 532	129 983	155 229	2,2	19,4
14.	S. Arabistan	70 230	105 172	130 174	1,8	23,8
15.	Almanya	130 155	135 359	114 704	1,6	-15,3
...	...	...	...	...	...	...
45.	Türkiye	17 277	21 284	21 041	0,3	-1,1

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

EK-4: Kenya'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		19 288 258	21 127 751	18 705 398	100,0	-11,5
1.	Çin	4 026 455	3 844 695	3 281 472	17,5	-14,6
2.	BAE	1 628 614	3 458 269	2 959 496	15,8	-14,4
3.	Hindistan	2 107 139	2 123 477	1 929 075	10,3	-9,2
4.	S. Arabistan	1 046 025	1 035 879	1 042 138	5,6	0,6
5.	Malezya	855 135	1 023 761	865 236	4,6	-15,5
6.	ABD	802 083	812 802	812 274	4,3	-0,1
7.	Japonya	893 431	829 578	699 903	3,7	-15,6
8.	Rusya	343 510	312 698	594 088	3,2	90,0
9.	G. Afrika	402 420	518 627	551 720	2,9	6,4
10.	Mısır	445 930	373 157	355 751	1,9	-4,7
11.	Hollanda	427 077	272 464	313 511	1,7	15,1
12.	Tanzanya	489 859	452 283	308 595	1,6	-31,8
13.	Endonezya	405 124	230 337	295 886	1,6	28,5
14.	İngiltere	308 533	295 163	293 262	1,6	-0,6
15.	Uganda	284 989	335 517	292 432	1,6	-12,8
...	...	...	...	...	...	...
20.	Türkiye	223 878	264 996	205 069	1,1	-22,6

Kaynak: Trademap-Kenya verileri

Ek-5: Türkiye'nin Kenya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			6 742 108	7 390 793	7 216 731	100,0	-2,4
1.	0902	Çay	1 192 908	1 385 714	1 354 218	18,8	-2,3
2.	0603	Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun kesme çiçek ve çiçek tomurcukları	725 543	628 574	667 533	9,2	6,2
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	273 703	424 440	358 405	5	-15,6
4.	0901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	247 987	326 714	260 983	3,6	-20,1
5.	0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	175 286	166 899	187 535	2,6	12,4
6.	2523	Çimento	105 829	106 738	158 723	2,2	48,7
7.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	127 474	141 121	157 294	2,2	11,5
8.	2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri	192 415	249 547	146 168	2	-41,4
9.	0204	Koyun ve keçi etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	64 962	84 953	123 664	1,7	45,6
10.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	126 448	141 750	120 993	1,7	-14,6
11.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	129 313	190 647	107 979	1,5	-43,4
12.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	111 141	112 980	101 673	1,4	-10
13.	3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	96 712	98 346	97 501	1,4	-0,9
14.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	86 567	59 085	93 606	1,3	58,4
15.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	88 796	89 986	85 835	1,2	-4,6

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Kenya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			19 288 258	21 127 751	18 705 398	100,0	-11,5
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 058 707	5 073 229	4 356 019	23,3	-14,1
2.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	990 786	1 084 289	838 932	4,5	-22,6
3.	1001	Buğday ve mahlut	567 612	660 552	670 931	3,6	1,6
4.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	615 844	570 471	452 130	2,4	-20,7
5.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	473 237	520 582	451 133	2,4	-13,3
6.	1006	Pirinç	283 030	290 979	392 414	2,1	34,9
7.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	236 484	203 441	391 059	2,1	92,2
8.	8703	Otomobiller	484 379	429 610	381 394	2	-11,2
9.	3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	240 592	252 846	274 093	1,5	8,4
10.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	236 984	247 788	240 948	1,3	-2,8
11.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	300 842	279 353	220 001	1,2	-21,2
12.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	254 312	250 635	205 948	1,1	-17,8
13.	6309	Kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşya	172 676	169 438	188 428	1	11,2
14.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	78 103	97 675	175 114	0,9	79,3
15.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	357 439	370 626	168 453	0,9	-54,5

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri